

men det var klart, at de gjorde det. Og et af de Midler, de brugte for at gøre det, var en højtidelig Erklæring, som blev afgiven med Hensyn til Parlamentarismen af Partiets Ordfører for Finansloven, Christopher Hage. Der var to Ordførere, det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christen) var den anden. Jeg havde en Gang i Sommer Lejlighed til at gøre opmærksom paa, at ogsaa dette ærede Medlem sagde interessante Ting som Ordfører, nemlig at Befæstningen paa ingen Maade var ulovlig, men godkendt. Men det, det her drejede sig om, var Parlamentarismen.

Naar jeg nu med Formandens Tilladelse maa læse nogle faa Linier op, vil jeg dog forudskikke en Bemærkning. Naar jeg i nu Udtalelsen kommer til en Ytring, rettet til den daværende Regering, Reedtz-Thott's, om, at denne Regering stod paa Lovens Grund, og at man derfor kunde give den Erklæringen, vil det maaske gaa mange ærede Medlemmer, som det er gaaet mange andre Folk, at de sige: Ja, men det var naturligvis, efter at Reedtz-Thott havde lovet, at han ingen provisoriske Finanslove vilde udstede. Men for at De kunne faa det fulde Udbytte af det, jeg nu vil læse op for Dem, vil jeg gøre opmærksom paa, at det er ikke rigtigt. Den Erklæring, jeg vil opløse, blev udtalt den 13. Januar 1896, men Reedtz-Thott blev afpresset sin Erklæring om provisoriske Love 9 Maaneder senere, i Oktober næste Rigsdagssamling ved Finanslovens Behandling. Men paa det Tidspunkt altsaa, da C. Hage sagde det, som jeg nu vil læse op, var Reedtz-Thott ikke en Minister, der havde lovet noget som helst, han var Chef for et Ministerium, der var en delvis Rekonstruktion af det gamle Estrup'ske; han havde overtaget at gennemføre Forliget, og det var naturligt, at han vilde handle i Forligets Aand. Han havde ikke givet et bestemt Løfte udover, hvad enhver anden Regering vilde have gjort.

Saa komme vi til det, som Hage sagde, og som jeg tillægger Betydning. Efter at have rost det Finanslovforslag, han var Ordfører for, og have sagt om det, at det var en god og rundelig Finanslov, fortsætter han Spalte 2532: „At man saa gennemgaaende fuldt ud har kunnet naa til Overensstemmelse, vidner om, at der har været god Villie fra alle Sider i Udvalget. Resultatet vidner ogsaa om dette Tings Stilling overfor Regeringen, vidner om noget, der er en ganske simpel og ligefrem Sag, men som dog synes for adskillige

brave Medborgere at være en overraskende Opdagelse. Og det er dette, at ogsaa en Regering, som ikke er Udtryk for dette Tings politiske Anskuelse; vil kunne samarbejde med Folketinget og finde Folketinget fuldt ud rede til Samarbejde — men vel at mærke kun under een Forudsætning, nemlig den, at Regeringen fuldt og helt staar paa Forfatningens Grund. Den nuværende Regering har ladet sig det være magtpaaliggende at tilkendegive, at den betragter sin Mission som liggende indenfor Grundlovens Grænser. Saa længe dette er Tilfældet, ville denne Regering og en anden Regering ikke støde paa anden Vanskelighed i sit Samarbejde med Folketinget end de Vanskeligheder, der altid kunne opstaa af Meningsforskel om de Foranstaltninger, som behandles, Vanskeligheder, som det dog til enhver Tid vil være lettere at overvinde i samme Forhold, som den forfatningsmæssige Stilling er betrygget“.

Det var en meget maadeholden Erklæring, og jeg antager ikke, at en eneste af de Herrer er i Tvivl om, at det var en Erklæring, som klart og rent, bestemt og tydeligt nedslag hele den foregaaende Protestpolitik i Retning af Folketingsparlamentarisme; den siger rent ud, at Reformpartiet vil forhandle med enhver Regering, der staar paa lovlige Grund, der skal ikke være andet i Vejen end Sagerne Indhold. Dette var Forligets Resultat, som blev tiltraadt af Reformpartiet, da det kom ind som Flertal, og det Resultat er, at vi ikke længere staa paa Protestparlamentarismens Grund, men paa Arbejdsparlamentarismens Grund, og ere vi end ikke Meningsfæller paa andre Omraader, staa vi dog altsaa her alle principielt paa samme Grund. Det er naturligvis ikke givet, at alle ville vedkende sig det udtrykkelig, saaledes som jeg her har gjort det, thi det gaar altid saaledes, at under store Kampe er der mange, der tabe Overblikket, og Kampen er da for mange det at slaas for at slaas, saa de i deres Modstandere kun se deres Fjender. De have ganske tabt Forstaaelsen af, hvad Kampen drejede sig om. Derfor kan der altsaa godt findes Højrefolk, som ville tale anderledes end jeg, ligesom der ogsaa kan findes Venstrefolk, der tale anderledes, end mange her tænke. Men naar vi ere saa meget Deltagere i Politikens Aand, at vi forstaa, hvad det drejer sig om, er det, der er sket, det, at Kampen for Parlamentarismen endte med en fælles Erkendelse af, at man ikke kan skabe Fol-